

Autoriõiguse reformist. EAÜ tegevdirektor Kalev Rattus selgitab Euroopa Parlamendis 05. juulil hääletusel olnud autoriõiguse direktiivi tagamaid.

Olles lugenud erinevaid seisukohavõtte autoriõiguste direktiivi kohta, mis on mõeldud reformima infoühiskonna autoriõigust, pean vajalikuks selgitada meie liikmetele asja tegelikku olemust.

Pikka aega on autoriõiguse vastased rääkinud, et autoriõigus on rudiment 19. sajandist ja ei sobi kokku tänase infoühiskonnaga. Pärast pikki kõhklusid kahtlusi asus Brüssel selle teemaga tegelema. Töötati välja eelnõu, millega muuhulgas püütakse reguleerida praegusele ajale omaseid suhteid autoriõiguste ja autoriõigusega kaasnevate õiguste osas Internetis. Seejuures peeti silmas mitut eesmärki. Esiteks luua asjas mingi selgus, kuna Euroopa Liidus (EL) on see teema riigiti väga erinevalt reguleeritud. Teiseks aidata kaasa EL mahajäämise likvideerimisele sisutootmise/jagamise valdkonnas. Kolmandaks püüda ohjeldada mingilgi määral suurte (peamiselt USA päritolu) sisujagamiskeskondade laiutamist. Neljandaks tagada autoreile, esitajaile, tootjaile (s.h ka kirjastajaile) õiglasem tasu nende sisu kasutamise eest. Sest olukord, kus suured platvormid teenivad sadu miljardeid ja need, kelle loomingut pealt nad raha teenivad, ei saa sellest suurt midagi, ei tohiks jätkuda. Ehk siis üks eesmärk autorite poolelt vaadates on kaitsta Euroopa kultuuri ja selle mitmekesisust sel teel, et tuua suurtelt sisujagajatelt osa raha tagasi uue Euroopa kultuuri loomiseks.

Mis toimus. Tänu suurte korporatsioonide edukale lobile (ja raha neil selleks leidub ja palju rohkem kui sisu loojatel) loobus enamus (õnneks küll mitte eriti ülekaalukas, ainult 40 hääle erinevusega) Euroopa Parlamendi (EP) saadikuid oma Euroopa autorite huvide kaitsmisest ja asus rahvusvaheliste konglomeraatide taldu lakkuma. Põhjenduseks on ka meie endi EP saadikud toonud muuhulgas sõnavabaduse rikkumise ohu ja selle, et regulatsioon oleks vastupidiselt soovitudle ohustanud just väikesi jagamiskeskondi. See on väga osav demagoogia. Olen lugenud nn vastaspoole levitatud pöördumisi EP liikmetele ja tean kuidas nende ajusid sellise propagandaga pesti. Eriti ilmekas näide on meie rahvusvahelises mõttes olematu tähtsusega Wikimedia seltskond, kes otseselt Wikipedialt saadud juhtnööride järgi Eesti üldsuse ajusid pesi. Kelle huvides? Loomulikult suure Wikipedia huvides.

Huvitav on olnud ka meie ajakirjanduse osa teema avamisel. Tundub, et enamus ajakirjanikest, kes on sel teemal sõna võtnud, ei saa aru, et kuskilt peab tulema ka raha, mida omanikud neile palgana maksavad. Usun, et näiteks hr. Luik ja hr. Linnamäe saavad väga hästi aru, et tasuta asju pole olemas, sest ega muidu pea nende väljaannetes uudise lugemiseks pileti ostma. Ja siin pole mingit vastuolu informatsiooni saamise õiguse kuulutamisega inimõiguseks või kuidas? Miks siis seda ajakirjandusmajanduse põhitõde oma töötajatele ei selgitata? Jääb mulje, et ajakirjanduses töötavadki ainult noorkommunistid, kes tahaksid autoritele kuuluvad õigused võõrandada. Et see on vastuolus ka nende endi vajadustega, seda nad aga ei taipa.

Muidugi ei tähenda eilne hääletus veel seda, et asjaga edasi ei minda. Seda peab tegema niikuinii, sest reaalsed olud vajavad ka seadusandlikku reguleerimist. Aga see on jälle asja edasilükkamine ja iga päev, mil Euroopa bürokraatide veskid seda asja venitavad, tähendavad autoreile kaotatud tasusid ja täidavad ainult suurte failijagamisplatvormide niigi lookas kukruid.

Meie eurosaadikud, peale hr. Tunne Kelami, näitasid ära, kelle poolel nad on. Ja see ei ole mitte autorite pool. Ärge seda siis järgmistel valimistel unustage ja küsige pr. Toomilt, pr. Kallaselt, hr. Paetilt, hr. Padarilt ja hr. Tarandilt, et miks te olete meie, autorite vastu ja miks toetate suurfirmasid. Ja kui näiteks hr. Tarand teile ütleb, et vastupidi, see oli just väikeste toetuseks ja muidu oleksid suured veelgi suuremaks läinud, siis ärge uskuge. Pealegi ei puutu platvormide ja ajakirjanduse jms seltskonna omavaheline kemplemine autoritesse. Teie küsimus olgu – kus on minu osa rahast mida suurfirmad minu teoste pealt teenides oma taskusse ajavad.

Lisan EAÜ liikmetele tutvumiseks ka mõned selle teemaga seotud materjalid:

- EAÜ, EEL ja EFÜ pöördumise Eesti EP saadikute poole;
- Rahvusvahelise Autorite ja Heliloojate Ühingute Konföderatsiooni (CISAC) pressiteate seoses EP hääletusega;
- CISAC-i poolt koostatud analüüsi palju poleemikat tekitanud autoriõiguse direktiivi artiklite 11 ja 13 kohta.

Lugupidamisega

Kalev Rattus

EAÜ tegevdirektor

[Toetus kiri-Value_Cap](#)

[CISAC_COPYRIGHT_DIRECTIVE_EN](#)

[Copyright directive-articles_11_13](#)